

Gunnar af Hlidarende

Gunnar hed en mand, der boede på gården Hlidarende.² Han var en mand af høj vækst og stor styrke og uden lige i våbenfærdighed. Han kunne, når han ville, håndtere sværd og spyd med kejten lige så godt som med højre hånd, og når han svang sit sværd, var det med en sådan hurtighed, at det så ud, om om tre sværd var i luften samtidig. Ingen skød med bue som han, og altid traf han, hvor han ville. I fuld hærklædning sprang han højere end sin egen højde og ikke lavere baglæns end fremad. Han /o svømmede som en sæl, og den idræt var ikke til, hvori nogen formåede at måle sig med ham. Det er blevet sagt, at hans ligemand fandtes ikke.

Prægtig så han ud, lys af lod, næsen lige og en kendt opstående, blå og kække øjne, rødmosset, håret stort og af 15 et fyldigt fald og en vakker farve. Ingen kom ham nær i høvisk færd og fremtræden. I mange ting var han støj, altid dog sig selv mægtig, gavmild og trofast mod venner, men varsom i valget af dem. Gunnar var en velstående mand. Hans moder hed *Ranveig*, og han var gift med 2o *Halgerd*.

Der var ved den tid uår i landet. Folk led mangel på hø og føde, og nøden bredte sig over alle bygder. Gunnar hjalp mangen mand. Ingen, som kom til Hlidarende, gik uhjulpet derfra, så længe der var noget. Men i længden 25 slog det ikke til, og den dag kom, da Gunnar selv hverken havde hø eller mad i huset.

Gunnar bad da *Kobkæg*, sin broder, og to andre mænd om at følge med ham, og alle fire red de til Kirkeby til en mand, der hed Otkel. Gunnar lod ham kalde ud og fortalte ham, hvordan det stod til. »Og nu kommer jeg for at spørge dig, om du vil sælge mig noget hø og nogle fødevarer,« sagde han, »hvis du da har nok«.

Otkel svarede: »Jeg har nok af begge dele; men jeg vil hverken sælge dig det ene eller det andet«.

1 Vil du da give mig det?« sagde Gunnar, »og løbe an på, hvorledes jeg vil gengælde dig det?«
»Nej,« svarede Otkel.

5 »Det var ikke for meget, om vi tog selv og lagde mønt i stedet,« sagde en af Gunnars mænd.

»Ranc er det sidste, jeg vil,« svarede Gunnar.

»Måske du da,« sagde Otkel, »hellere vil købe en trælf af mig?«

10 »Du skal ikke få nej,« svarede Gunnar. Han købte trællen og red hjem med uforrettet sag.

Gunnar red nu til tings, og imens hændte der følgende. Halgerd kaldte på trællen og sagde til ham: »Du skal et sted hen for mig. Du skal ride til Kirkeby!«

»Hvad skal jeg der?« spurgte han.

15 »Du skal sjæle fødevarer, smør og ost,« sagde hun, »og læsse det på to heste, og bagefter skal du stikke ild på forrådshuset, så vil de tro, at det er sket ved uagtsomhed, og ingen vil tænke på, at det er stjålet«.

Trællen svarede: »Vel er jeg ond, men tyv er jeg ikke.«

20 »Har man hørt mage!« sagde Halgerd. »Du vil spille den ærlige, du, som både har stjålet og myrdet! Men prøv at lade være, om du tør, så lader jeg dig dræbe«.

Han var vis på, at hun ville gøre det, hvis han ikke adlød. Så han tog to pakheste og red til Kirkeby. Hunden 25 gøede ikke, den kendte ham og løb logrende hen til ham.

Han gik til forrådshuset og tog mad, bandt det i knipper, som han hængte over hesteryggene, så stak han ild på og dræbte hunden. – Tyvekosterne bragte han til Halgerd, som lod velfornøjet dermed. ...

30 Nu red folk hjem fra tinget, og mange fulgtes med Gunnar til Hlidarende. Halgerd bar mad på bord, og der var både ost og smør imellem. Gunnar vidste, at den slags mad kunne de ikke vente at få og spurgte Halgerd, hvor den kom fra.

35 »Ikke andre steder fra, end at du godt kan spise den,« sagde hun. »Og ellers skal mandfolk ikke blande sig i, hvad mad der bliver sat på bordet«.

Den Lussing blev viden og gav venner en Lussing.
- Jeg skulle nødig være hælter, siger han.
Den Lussing skulle han få betalt ved lejlighed, siger han.

Og nu blev hele opækkningen båret ud og sulemed sat ind i stedet. Men alle tænkte, at når denne anden mad blev sat på bordet, var det vel nok, fordi den var kommet til huse på en ærligere måde den første.

Gunnar fik efterhånden mange fjender - mest på grund af Halgerd - og ved et »forlig« på Altinget blev han og hans broder Kolskæg dømt til at forlade landet i tre år.

Gunnar bryder dette forlig og bliver hjemme.

5 På tinget næste sommer lystes Gunnar fredløs, og endnu for tinget blev opløst stævne alle Gunnars uvenner sammen i Almagnagi. De afstalte at overfalde Gunnar og vdtog, at den skulle idømmes bøde, som faldt fra. Mår skulle have øje med Gunnar og passe det rette øjeblik til at falde over ham. De var fyrretyve mænd, der slog sig sammen om dette, og nu da Kolskæg var borte og mange andre af Gunnars venner med, mente de ikke, det ville falde så svært at fælde ham. -

16 Hen på høsten sendte Mår bud rundt, at Gunnar nu var ene hjemme på Hlidarende. Hans folk var nede på øerne for at fuldende høbjergningen. Mår mente også, at de ikke kunne overraske Gunnar, medmindre de tog bonden fra den nærmeste gård med - Torkel hed han - og tvang ham til at gribe Gunnars hund Sam. Derpå drog de sammen - 20 svorne østcrpå til Hlidarende. Men nogle mænd gik til Torkel, greb ham og sagde, at nu kunne han vælge mellem at blive slået ihjel eller få fat i hunden. Han valgte livet og tog med dem.

25 Tæt ved Hlidarende gjorde de holdt. Torkel gik ned til gården. Hunden lå oppe på husene. Torkel lokkede for den, til han fik den med sig op på vejen. Men idet hunden fik øje på de fremmede mænd, sprang den ind på Torkel og satte tænderne i lysken på ham. En af mændene greb da sin okse og huggede hunden i hovedet, så øksen trængte ned i 30 hjernen. Hunden gav et hyl fra sig så umådeligt, at de syntes de aldrig havde hørt magt. Gunnar hørte det inde i

huset. »Ublidt leges der med dig, Sam, min fostersøn,« sagde han, »og det er vel sagns meningen, at mellem os to skal tiden blive kort«.

5 Gunnars hus var bygget helt af træ og tækket udvendigt med brædder. Under taget var der glugger med skodder for. Gunnar sov i lofrummet, og her lå også Halgerd og hans moder. Da nu anføreren Gissur og hans mænd var nået frem til gården, vidste de ikke, om Gunnar var hjemme. Der blev da spurgt, om nogen ville gå i forvejen 10 og prøve at få noget at vide. Derpå satte de sig i græsset og ventede. En mand ved navn Torgrim krøb op ad væggen.

Gunnar så en rød kjortel komme til sync uden for gluggen. Han greb sin lanse og stødte til og ramte Torgrim midt på livet. Torgrim tabte fodfæstet og gled ned af taget. Torgrim gik hen til Gissur og de andre. »Var Gunnar hjemme?« spurgte Gissur. »Det må I selv skaffe jer at vide,« sagde Torgrim; »men hans lanse var hjemme«. Dermed faldt han om og døde.

20 De andre rykkede nu frem mod husene. Gunnar skød på dem med pile og værgede sig så vel at de ingen vej kunne komme. Nogle steg op på hustagene og forsøgte ad denne vej at komme ham nær; men Gunnars pile nåede dem også der, og sådan gik en tid, og der kom ikke noget ud af det. De tog sig nu et hvil og rykkede så frem igen. Men Gunnar 25 skød hele tiden, og de var lige vidt, og for anden gang måtte de trække sig tilbage. »Vi må tage bedre fat,« sagde Gissur Hvide. »Dette her bliver ikke til noget«. Og for tredje gang stormede de, og denne gang varede det længe; men enden blev, at de igen måtte trække sig tilbage.

30 »Der ligger en pil ude på taget,« sagde Gunnar; »det er en af deres egne. Den vil jeg tage og skyde på dem med. Det vil være en skam for dem at blive ramt af deres egne våben«. »Gør ikke det,« sagde hans moder, »du ægger dem bare, nu har de trukket sig ud af det«. Gunnar tog pilen og 35 skød den mod dem. Den ramte Eilif og sårede ham hårdt. »Der kom en hånd ud med en guldring på og tog den pil, som lå på taget,« sagde Gissur. »Der ville vel ikke blive søgt efter pile ude, hvis der var nok inde. Frem igen!«

»Lad os brænde ham inde,« sagde Már.

»Det skal aldrig ske!« svarede Gissur, »selv om det gælder mit liv. Men du må vel sagtens kunne hitte på et råd, der duer, så snu en mand, som du har ord for at være.«

5 Der lå nogle tove på tunet, som blev brugt til at holde på tagene, når det blæste. »De der tove,« sagde Már, »skal vi slå om enderne af tagbjælken, og den anden ende af tovene skal vi gøre fast til et par store sten, så skal vi slå tovene om en bjælke og dreje rundt og således trække taget af huset.« Så tog de tovene og gjorde, som han havde sagt. Gunnar mærkede ingenting, før de havde trukket hele taget af huset.

Men det var stadig ikke muligt at komme ham nær. Da løb Torbrand op på taget og huggede Gunnars buestreg 15 over. Gunnar greb lansen med begge hænder, gjorde brat omkring og jog den gennem ham og kastede ham ned på tuncet. Da havde Gunnar allerede såret otte mand og dræbt to. Selv fik han nu to sår. Men alle de mænd, som var med, har sagt, at han ænsede hverken sår eller bane.

20 »Giv mig to lokker af dit hår,« sagde han til Halgerd, »og sno mig en buestreg deraf, du og min mor.«

»Er det dig meget om at gøre?« spurgte hun.

»Det er mit liv om at gøre,« svarede han; »thi de skal aldrig komme mig nær, så længe jeg kan bruge min bu.«

25 »Så skal jeg huske dig hin kindhest,« sagde hun. »Og om du værger dig længe eller kort, kan være mig det samme.«

»Hver har sin måde at vinde ry på,« sagde Gunnar, »og ret længe skal jeg ikke bede dig.«

Men Ranveig sagde til Halgerd: »Du bærer dig usselt 30 ad, og din skam skal mindes længe.«

Gunnar værgede sig djærvt og sårede endnu otte mænd, for fleres vedkommende så hårdt, at de kom døden nær. Så længe værgede han sig, indtil han faldt om af træthed. Da gav de ham mange svære sår. Endda slap han fra dem og 35 værgede sig endnu længe. Men til slut fik de ham dog undlivt. Da sagde Gissur: »En stor høvding har vi her

strakt til jorden, og megen møje har det kostet os, og det skal mindes, hvor djærvt han værgede sig, så længe mænd bygger i dette land.«

Derpå gik han ind og fandt Ranveig. »Vil du give os jord 5 til de to af vore mænd, som er døde, så de kan blive højlagte her?« spurgte han. »Gerne til to,« svarede hun, »og allerhelst til jer alle.«

»Ingen kan fortænke dig i at du taler sådan,« sagde han; »thi du har mistet meget.«

10 Gissur lovede hende, at de hverken skulle rane eller øde noget. Så red de deres vej.

Men rundt i alle bygderne blev drabet på Gunnar ilde omtalt, og mange mænd sørgede over hans død.

Fjfler Ludung Holstens oversættelse
Foregår omkring år 1000,
nedskrevet ca. 1280.